

Єфремова Катерина Вікторівна

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу загальних проблем
формування та реалізації інноваційної політики НДІ правового
забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0002-1917-9691*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

У роботі проаналізовано заходи державної підтримки та окремі урядові дії для бізнесу в умовах пандемії COVID-19. Досліджено європейські програми підтримки у подоланні економічних наслідків коронавірусу. Розглянуто перспективи українських суб'єктів господарювання щодо розширення експорту до ЄС певних груп товарів, у тому числі засобів індивідуального захисту та дезінфікуючих засобів.

Ключові слова: засоби державної підтримки, пандемія COVID-19; підтримка малого та середнього бізнесу, подолання економічних наслідків карантину.

Yefremova Kateryna

*PhD, Senior Researcher of the Research Institute of Providing Legal
Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine
ORCID: 0000-0002-1917-9691*

PECULIARITIES OF STATE SUPPORT OF BUSINESS ENTITIES IN THE CONVENTION OF THE COVID-19 PANDEMIC

The paper analyzes measures of state support and some government actions for business in the context of the COVID-19 pandemic. European support programs in overcoming the economic consequences of coronavirus have been studied. The prospects of Ukrainian business entities to expand exports to the EU of certain groups of goods, including personal protective equipment and disinfectants, are considered.

Keywords: means of state support, pandemic COVID-19; support for small and medium-sized businesses, overcoming the economic consequences of quarantine.

З початку 2020 року у світі спалахнула пандемія коронавірусної інфекції COVID-19. В Україні були запроваджені карантинні заходи. Звісно, такі обмеження мають негативний вплив на економіку країни, адже в умовах карантину більшість підприємств призупинили свою роботу. Найболючіший удар, отримав малий та середній бізнес, який не має належних фінансових збережень, а більшість коштів знаходяться у обігу.

Для підтримки малого та середнього бізнесу були прийняті спеціальні закони “Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)” №3220 від 17 березня та “Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв’язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)” №3275 від 30 березня, які вступили в дію 02.04.2020 року.

Також уряд профінансував кошти в сумі 1,6 мільярдів гривень із фонду боротьби з COVID-19 для надання допомоги на дітей фізичних осіб-підприємців. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України “Деякі питання соціальної підтримки сімей з дітьми”, яка була прийнята 22 квітня 2020 року, допомога на дітей фізичним особам-підприємцям, які належать до першої і другої групи платників єдиного податку, надавалася на кожну дитину до 10 річного віку у розмірі прожиткового мінімуму. Виплату допомоги було запроваджено на період карантину та на один місяць після дати його відміни.

В умовах пандемії уряд намагається забезпечити продовольчу безпеку і стабільну цінову ситуацію на внутрішньому ринку. З метою недопущення продовольчого дефіциту та стабілізації цін на продукцію першої необхідності та медичні вироби Мінекономіки намагається вести щоденний моніторинг стану цін, а також залучати до діалогу виробників, дистриб’юторів та оптові магазини.

Крім того, для забезпечення балансу між продовольчою безпекою і експортом 17 серпня 2020 р. між Мінекономіки та учасниками зернового ринку підписано додаток до зернового Меморандуму. Таким чином було узгоджено граничний обсяг експорту зерна у 2020/2021 маркетинговому році, відповідно до якого погоджено наступні експортні цифри – 17,5 млн тон пшениці та 1 тис. тон жита.

Також необхідно зазначити, що було продовжено виконання міжнародних експортних зобов'язань. Не зважаючи на світову пандемію COVID-19, Україна залишається надійним торговельним партнером для інших країн та готова і надалі підтверджувати статус надійного гравця на міжнародних ринках сільгосппродукції.

За даними Держмитслужби у 2019/2020 маркетинговому році Україна оновила рекорд з експорту зернових – 57,2 млн тон. Станом на 31.08.2020 р. Україна експортувала 7 млн тон зерна та борошна. Зокрема, пшениці експортовано майже 4,5 млн тон. [1]

Спільно з МОЗ Урядом прийнято постанову № 225 “Деякі питання закупівлі товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19) на території України”, якою встановлено спрощений порядок проведення закупівель товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19) на території України, та затверджено перелік таких товарів. Прийняття постанови дозволило оперативно здійснити закупівлі лікарських та дезінфекційних засобів, антисептиків та медичного обладнання.

Попри запроваджені вже заходи підтримки, необхідно звернути увагу на досвід Європи у подоланні економічних наслідків коронавірусу. Так, Рада ЄС 30 березня 2020 р. схвалила два законодавчих акти щодо відкриття доступу до бюджету ЄС. Зокрема, змінами до статуту Фонду солідарності ЄС розширено сферу його застосування з метою протидії надзвичайним ситуаціям у сфері охорони здоров'я на додаток до природних катастроф. Інвестиційна ініціатива ЄС щодо реагування на коронавірус надає державам-членам доступ до

37 млрд. євро, які будуть спрямовані на систему охорони здоров'я, а також на підтримку малого та середнього бізнесу [2].

Спалах коронавірусу вимагає підтримки та співпраці з боку виробників. Європейські компанії запропонували надати практичні та технічні поради один одному для підтримки збільшення виробництва засобів індивідуального захисту та медичних матеріалів. Європейська Комісія активно працює з промисловістю для сприяння масовому нарощуванню загального виробництва такої продукції в ЄС та надає необхідні рекомендації для мобілізації промислової галузі. У рекомендаціях відзначено три основні групи.

Перша група рекомендацій допомагає виробникам здійснити оцінювання застосованих юридичних та технічних вимог до імпортування нової продукції до ЄС або запустити нові або відновити існуючі спроможності для виробництва захисних засобів, таких як маски, рукавиці та хірургічні халати з метою задоволення безпрецедентного попиту. У рекомендаціях детально описані застосовні законодавчі норми ЄС та поради виробникам щодо конкретних кроків, які потрібно вжити для отримання можливості розміщувати свою продукцію на ринку ЄС. Також пояснюється роль національних органів влади, зокрема органів ринкового нагляду, у забезпеченні належного рівня охорони здоров'я та безпеки обладнання, що походить з третіх країн, яке розміщується на ринку ЄС.

Друга група надає економічним операторам, у тому числі малим та середнім підприємствам, рекомендації щодо застосованої законодавчої бази для розміщення на ринку ЄС гідроспіртових гелів (Регламент про косметичні продукти або Регламент про біоциди).

Третя група стосується процедур оцінки відповідності щодо 3D-друку та 3D-друкованої продукції для медичного використання в умовах спалаху коронавірусу. Рекомендації мають на меті деталізувати застосовну законодавчу базу ЄС для цих товарів та надають приклади технічних стандартів, які виробники можуть використовувати для розміщення відповідної продукції на ринку ЄС [3].

Документи містять практичні поради щодо застосування рекомендацій ЄК стосовно оцінки відповідності засобів індивідуального захисту та деяких видів медичних виробів, оприлюднених 13 березня

2020 р. Рекомендації передбачають два варіанти, згідно з якими продукція може бути розміщена на ринку, навіть якщо процедури оцінки відповідності ще не були завершені. Вони також надають додаткову інформацію стосовно стандартів щодо засобів індивідуального захисту та деяких видів медичних виробів, які стали доступними для всіх економічних операторів завдяки домовленості CEN/CENELEC з ЄК від 20 березня 2020 р. [2]

Таким чином, в існуючих умовах Україна може мати перспективу розширення експорту певних груп товарів, у тому числі засобів індивідуального захисту та дезінфікуючих засобів, за умови задоволення потреб українського ринку та появи надлишкових обсягів, виробництво яких в Україні наразі поступово зростає.

ЛІТЕРАТУРА

1. У 2019/2020 МР Україна оновила рекорд з експорту зернових. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=59a193ee-ce0e-4edb-93cf-765ce050cd25&title=Ofitsiino-U2019-2020-MrUkrainaOnovilaRekordZEksportuZernovikh57-2-MlnTonn>;

2. Інформація щодо впливу заходів з підтримки національних економік в умовах пандемії COVID-19 на умови експорту української продукції. URL: <https://lcci.com.ua/wp-content/uploads/2020/04/Informatsiia-shchodo-vplyvu-zakhodiv-z-pidtrymky-natsionalnykh-ekonomik-v-umovakh-pandemii-COVID-19-na-umovy-eksportu-ukrainskoi-produktsii.pdf>;

3. Conformity assessment procedures for 3D printing and 3D printed products to be used in a medical context for COVID-19. URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/40522>.

REFERENCES

1. U 2019/2020 MR Ukraina onovyla rekord z eksportu zernovykh. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=59a193ee-ce0e-4edb-93cf-765ce050cd25&title=Ofitsiino-U2019-2020-MrUkrainaOnovilaRekordZEksportuZernovikh57-2-MlnTonn>; [in Ukrainian].

2. Informatsiia shchodo vplyvu zakhodiv z pidtrymky natsionalnykh ekonomik v umovakh pandemii COVID-19 na umovy eksportu ukrainskoi produktsii. URL: <https://lcci.com.ua/wp-content/uploads/2020/04/Informatsiia-shchodo-vplyvu-zakhodiv-z-pidtrymky-natsionalnykh-ekonomik-v-umovakh-pandemii-COVID-19-na-umovy-eksportu-ukrainskoi-produktsii.pdf>; [in Ukrainian].

3. Conformity assessment procedures for 3D printing and 3D printed products to be used in a medical context for COVID-19. URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/40522> [in English].